

Павле Драгичевић*

Универзитет у Бањој Луци
Филозофски факултет
Одсјек за историју

ЧЕТВРТИ, ПЕТИ И ШЕСТИ ЛИСТ ДЕПОЗИТА ВОЈВОДЕ САНДАЉА СА ПРИПАДАЈУЋИМ ПОТВРДАМА

Листови:	Потврде:
(I) 1419, јануар 29.	(a) 1419, август 4.
(II) 1419, јул 28.	(б) 1423, јануар 4. и (в) фебруар 17.
(III) 1419, јул 29.	(г) 1420, јул 22.

Сажетак: У раду се анализирају три документа у којима је пописана имовина која је сачињавала депозите војводе Сандаља у Дубровнику. У документима је прецизирана и правна регулатива која се тичала подизања депозита у случају Сандаљеве смрти. Саставни дио ових докумената су и потврде Сандаљевих посланика, које су означавале шта је и када из ових депозита изузимано.

Кључне ријечи: Сандаљ Хранић, Босна, Дубровник, XV вијек, депозит.

(I)

Четврти лист

Физички опис и ранија издања

Оба документа, депозитни лист са припадајућом потврдом, налазе се исписани на двије странице у 12 тому архивске серије *Diversa Notariae* која се чува у Државном архиву у Дубровнику.¹ Документи су два пута објављивани: М. Пуцић, *Споменици српски* II, 64–66, док. 81; Љ. Стојановић, *Повеље и писма* I–1, 363–365, док. 369 и 370. Издање овог, као и свих осталих докумената који се налазе у овом раду, приређено је на основу дигиталних снимака начињених почетком августа 2011. у Државном архиву у Дубровнику.

---

* Ел. пошта: pavled@bl.elta-kabel.com

¹ DAD, *Diversa Notariae* XII, fol. 292–292’.

Текст**

+ Въ име О҃тца и Сина и С(в)е҃тога Д(с)҃ха аминь. Ми кнезь,
 властеле и вьса в҃пь|2|кина град(а) Дѣровника дакмо въ свидѣньк
 всакомѣ маломѣ и голѣмомѣ |3| по семь нашемѣ ѡпис(а)нию а
 подѣ законнѣмѣ печѣтию нашѣмѣ како при|4|доше к намѣ ѡ
 5 Дѣровник(ь) Дмитарь крѣстьянинь и Привисавь Похва|5|ликь
 посланькѣм[ь] вожводе² Сандаля с листѣмѣмѣ нѣгвѣѣмѣ вѣровнѣмѣ³
 и вѣдѣ нѣ|6|гове стране и на име вожводе р(е)ченога поставише ѡ
 нашѣ комѣнѣ ѡ покладѣ |7| цю се ѡдрѣжи ѡ семь листѣ: и наипрѣво
 ѡ десетѣ сакѣля динара дѣровнѣчь|8|цѣхѣ чѣтири тисѣкѣ и
 10 девѣть сатѣ и шѣсть десѣть пер(ь)пер(ь) и ѡ два сакѣля ди|9|нара
 котѣр(ь)сѣѣхѣ тисѣкѣю и чѣтири десѣть пер(ь)пер(ь) и ѡ два сѣда
 сребрѣна ки се |10| именѣю чѣбри а потезаю на мѣрѣ вѣа чѣбра
 чѣтири десѣть и чѣтири |11| литре и двѣ ѡнѣ и два велика пѣхара
 сребрѣна и при всакои⁴ два капца |12| сребрѣна с верижцами а кс(тѣ)
 15 ѡ всемѣ .ѡ. поглавьѣ а на потѣрѣ сѣдамѣ на де|13|сѣте литѣр(ь)⁵ и
 шѣсть ѡначѣ. А подѣ вѣи ѡвѣѣтѣ поставише вѣсе више р(е)чено |14| ѡ
 покладѣ да к волгань г[оспо]д[и]нѣ вожвода Сандаля ѡ всако вѣрѣме
 ѡзѣти самѣ своѣмѣ |15| главомѣ или своими слѣгами ако би мѣ
 20 Б(о)гѣ даль сина тѣда синѣ или би |16| два или би векѣ, ако ли би
 сина не било а кѣщи било или векѣ кѣри тѣда |17| кѣремѣ како синѣ.
 Згодило би се, цю⁶ Б(о)гѣ не дай, тер(ь) и кѣри тѣи васѣ покладѣ
 |18| кнезѣ Влѣкѣѣ и кнезѣ Влѣкѣ и конь них(ь) нихѣ встанѣѣ цюно
 сѣ мѣшци |19| споли. Ако ли не би ѡ нихѣ синовѣ а вно да вѣде
 тѣи покладѣ них(ь) встанѣѣ |20| цюно к по мѣшкѣм[ь] колѣнѣ а
 25 доколѣ Б(о)гѣ хѣкѣ тер(ь)⁷ смѣ га вожвода Сандаля |21| `ивѣ да
 смѣ га волгань всѣмѣ тѣмѣ покладѣмѣ за мѣгга живота. И вѣщѣ
 |22| кѣда би се згодило, цю⁸ Б(о)гѣ не дай, тер(ь)⁹ би се мѣжѣ братьѣк

** Редакција издања и превода свих докумената: Т. Суботин Голубовић.

² Стојановић: вожвода.

³ Пуцић: вѣрованѣмѣ.

⁴ Стојановић и Пуцић: свакои.

⁵ Пуцић: литарь.

⁶ Стојановић и Пуцић: цю.

⁷ Пуцић: терѣ.

⁸ Стојановић и Пуцић: цю.

⁹ Пуцић: терѣ.

кнеза Влѣца и кнеза |23| Вльѣка р(е)ченихъ натражък(ь)¹⁰ прѣтръгаль
 тѣда да се да покладаь р(е)чени ки вѣдѣ намь |24| ближни по крѣви
 30 како крѣвь подак. И на тѣ ми кнезь, властел(е) и вьса вѣпъ|25|кина
 град(а) Дѣбровника примисмо и завезасмо ѡ вѣрѡ и ѡ клетвѡ нашѡ
 какѡ да |26| р(е)ченомѡ воквожводи¹¹ (!) и по нѣмь вѣвѣмь како се
 згѡра пише вѣи покладаь |27| кои стави некѣ погинѡти ни на мьнк
 доити за нѣднога члов[ѣ]ка волю |28| ни за силѡ ни за заповѣдь
 35 ни за прошню ни за кѡпню ни за нѣдно дѣло али би |29| нашега
 г(оспо)д(и)на племенитѡга с(в)ете крѡне краля ѡгрѣскога али
 г(оспо)д(и)на тѡрскога али |30| замор(ь)скога али¹² вѡсанскога али
 инога коѡга гѡди г(оспо)д(и)на или члов(ѣ)ка сегаи |31| свѣта да се
 не ѡдрѣжи паче вѣвѣтѡкѡ и завезѡкѡ се вокводи Сандалю |32| и
 40 нѣговѡ встанкѡ како се пише дати [и]мь р(е)чени покладаь на нѣх(ь)
 волю. И, ца |33| Б(о)гѡ ѡклони, тер(ь)¹³ би се згѡдило вокводи
 Сандалю али комѡ вѡдѡ више р(е)ченихъ |34| с нашѣмь градѡмь али
 с коимь гѡдѣ наась¹⁴ кою гѡдѣ рать или непригазень иматъ |35|
 ако ли за коѡ придлъжъкѡ да се и за тои не може ѡдрѣжати тои¹⁵
 45 покладаь и |36| вѣщѡ хѡтѣше възда къди¹⁶ вѣдѡ хѡтѣти ѡзети више
 р(е)чени покладаь да по|37|шлю дрѡги вѡвакигѣ листъ подѡ нашѡмь
 печѣтню кои имь смо съде дали. |38| Ако ли би га изыѡбвили а вни да
 пошлю своѡ добре люди своими листѡми |39| вѣровнѣми¹⁷ подѡ нѣхъ
 печатѡми како кѣ намь вѣт[и] задоволено и свѣтѡ |40| вчито крѣ си
 50 вни ѡзимлю¹⁸ свои покладаь више речени. И за векю |41| чистотѡ и
 вѣрованъкѡ Прибисавь р(е)чени своѡю рѡкою ѡписа намь |42| вѡвакигѣ
 дрѡги листъ подѡ нѣгѡвѡмь печѣтню и вѡста ѡ насъ |43| ѡ комѡнѡ.
 Писа се ѡ избранѡи вѣкници в(о)гѡлюбимагѡ град(а) нашега¹⁹ |44|
 Дѣбровника²⁰ въ лѣто рожьдства Хр(и)ст(о)ва тисѡцино и четири

¹⁰ Пуцић: натражакъ.

¹¹ Стојановић: вокводи.

¹² Пуцић: али за.

¹³ Пуцић: тере.

¹⁴ Стојановић и Пуцић: али с кои намь гѡдѣ наась.

¹⁵ Пуцић: тѣи.

¹⁶ Пуцић: къда.

¹⁷ Пуцић: вѣрованѣми.

¹⁸ Стојановић: ѡзимаю.

¹⁹ Пуцић испустио.

²⁰ Стојановић: Дѣбровникѡ.

55 ста |45| и ДЕВЕТО НА ДЕСЕТЕ ЛѢТО М(Ѣ)С(Е)ЦА КНВАР(А)²¹ ДВАДЕСЕТИ И ДЕВЕТИ Д(Ь)НЬ |46| а њписа РѸско логѡфетъ, Б(о)же помилѡи га.

Превод

+ У име Оца и Сина и Светога духа, амин. Ми, кнез, властела и сва општина града Дубровника овим нашим записом печаћеним нашим законитим печатом дајемо на знање свакоме, маломе и великоме, да су дошли код нас у Дубровник Дмитар крстјанин и Прибисав Похвалић, послани од војводе Сандаља с његовим вјеровним листом и с његове стране и у име поменутог војводе положише у депозит у нашој комуни то што пише у овом листу: понајприје у десет врећа 4960 перпера дубровачких динара и у двије вреће 1040 перпера которских динара и два сребрна суда, који се називају чабри, а тежина оба чабра на ваги износи 44 литре и двије унче и два велика сребрна пехара, оба са сребрним поклопцима и с малим веригама, укупно шест ставки, чија тежина износи 17 литара и шест унчи. Положише све напријед поменуто у депозит под условом да господин војвода Сандаљ има слободу да га подигне кад год жели, било он сам или преко својих слуга, а уколико би му Бог подарио сина, онда син, двојица или више њих, а уколико не би имао синова већ једну или више кћери, тада кћери (да имају исто право) као и син (располагати са депозитом). Ако се деси да и кћери (не буде), тај читав депозит (да иде) кнезу Вукцу и кнезу Вуку и њиховим потомцима који су мушког пола, а уколико они не би имали синова, онда да тај поклад иде њиховим потомцима који су по мушкој линији. А докле год Бог буде хтио те сам ја војвода Сандаљ жив, да само ја могу за свог живота слободно располагати са тим депозитом. И још, уколико би се, не дај Боже, десило да се лоза наведених потомака моје браће кнеза Вукца и кнеза Вука прекине, онда да се речени поклад дâ онима који су нам најближи сродници по крви, колико сродство допушта. И то, ми кнез, властела и сва општина града Дубровника разумјесмо и потврдисмо у вјеру и заклесмо се поменутом војводи и преко њега свима напријед наведеним, да овај депозит, који је уложио, неће пропасти, а понајмање допасти неком човјеку ни силом, ни заповјешћу, ни молбом, ни откупом, нити помоћу било које радње нашег племенитог владара свете круне краља угарског или турског владара или прекоморског или босанског или којег год владара или човјека овога свијета да се не задржи већ

---

²¹ Стојановић: гкнвара.

а в родинѣхъ по добрымъ привычкамъ и мѣрѣмъ своимъ и въ казанѣ и въ бѣлѣ
 волости юрми и ои вхотѣли сами по себѣ имѣти и оубо и оубо
 вхотѣли въ бѣлѣ волости приносить и оубо и оубо въ казанѣ
 и въ бѣлѣ волости и оубо и оубо въ казанѣ и въ бѣлѣ волости
 и оубо и оубо въ казанѣ и въ бѣлѣ волости и оубо и оубо
 въ казанѣ и въ бѣлѣ волости и оубо и оубо въ казанѣ
 и въ бѣлѣ волости и оубо и оубо въ казанѣ и въ бѣлѣ
 волости и оубо и оубо въ казанѣ и въ бѣлѣ волости и оубо
 и оубо въ казанѣ и въ бѣлѣ волости и оубо и оубо въ казанѣ
 и въ бѣлѣ волости и оубо и оубо въ казанѣ и въ бѣлѣ

Die xviij Junij 1719.

Episcopus
 Episcopus
 Episcopus
 Episcopus

Episcopus Agrippa vobis et successoribus vestris et bonis vobis sicut auctoritas
 vobis et sola curia per nos alio episcoporum etc. et vobis
 p. maxime vobis de episcopis iustis quia possessores tunc
 de episcopis p. maxime i. p. maxime quia dicit vobis sicut auctoritas
 accepit et dicit i. p. maxime a monasterio s. p. maxime a qua solentur annuatim
 eidem monasterio s. p. maxime et anglicanum etc. quatuor. i. m. o.
 et dicit sicut i. p. maxime et p. maxime sicut i. p. maxime
 dicit et locum i. p. maxime a nos Sibiranovich de quibus h. o. de
 mo. p. maxime et dicit p. maxime et sicut filios et h. o. de p. maxime
 modo a dicit v. maxime et dicit a nos h. o. de et dicit possessio media
 soldat. a quatuor p. maxime p. maxime a dicit p. maxime et dicit
 a successibus meis i. p. maxime p. maxime quolibet anno dicit episcopus
 de. j. gallina et j. foehua p. maxime. Et totum p. maxime possessio
 etc. vobis p. maxime habeat p. maxime p. maxime tenetur a bono
 p. maxime in i. p. maxime p. maxime quolibet anno soldat. vobis donec tota
 dicit possessio fuit p. maxime. Et debet habere a me a successibus
 Episcopi p. maxime p. maxime dicit a dono et p. maxime dicit de mutuo p. maxime
 soldat. vobis p. maxime p. maxime, qd. auctoritas in dicit tenetur a p. maxime
 fructibus nascitur i. possessio p. maxime. Et dicit vobis p. maxime
 tenetur p. maxime p. maxime et p. maxime quibus ad dicit p. maxime
 p. maxime vobis p. maxime p. maxime. Et dicit vobis p. maxime
 vobis vobis vel cum aliquo dicit dicit p. maxime tenetur vobis p. maxime
 quobis fuit oportuna habeat a me a successibus episcopis p. maxime
 dicit a p. maxime p. maxime. Quia p. maxime a laboratoribus et p. maxime
 p. maxime a oia p. maxime p. maxime a obsequiis vobis p. maxime dicit

обећавамо и потврђујемо војводи Сандаљу и његовом потомству, као што је и написано, дати им речени депозит уколико буду жељели. И уколико би се, не дај Боже, догодило да војвода Сандаљ или неко од напријед поменутих зарати са нашим градом или буде имао какав сукоб с неким од нас (наших грађана) или некакве дугове (према нашим грађанима) – да се и због тога не може задржати тај депозит. И још, сваки пут кад буду хтјели да подигну напријед поменути депозит – да пошаљу овакав други лист са нашим печатом који смо им сада дали. Уколико би га изгубили, нека онда пошаљу своје добре људе са својим вјеровним листовима под својим печатима, што ће нам бити довољно и пред свијетом очигледно да они подижу свој напријед поменути депозит. И за још већу постојаност и увјерљивост наведени Прибисав својом руком исписа нам овакав други лист са његовим печатом и он остаде у нашој комуни. Писа се у изабраној вијећници од Бога вољеног нашег града Дубровника, године од рођења Христа хиљаду и четиристо и деветнаесто љето, мјесеца јануара двадесет и девети дан, а уписа Руско логотет, Боже, помилуј га.

(а)

Потврда Прибислава Похвалића

Текст

Ва лито рожаства Христова тисџцно и четири ста и девето
на дес[е]те лито мисеца |2| агџста четврти дань ꙗ Прибисавь
Похвалићь²² посланиемь г(оспо)д(и)на воеводе Сандала доидох[ъ]
|3| ѝ Дџбровникь кнезѝ и властеломь и все цо се ѝдржи ѝ семь
5 записѝ поклада все примисмо |4| и листь ввакиѣ²³ под печатию кои
г(оспо)д(и)нь воевода имаше ѡд Дџбровника вратиць им га |5| и
зато пишѝ и свидокѝю ерь ѡви и ѡни ѡдписаць како да се ни ѝ едно
вриме |6| не може |7| ними ницо|8|ре пита|9|ти а ѡста|10|накъ сегай
|11| поклада |12| и цо се ѝ дрѝ|13|зиць листи|14|хь ѝдржи |15| ѝписа
10 се |16| ѝ дрѝгомь |17| тетрагѝ |18| наприд а |19| ѝ два листа |20| ва
лито |21| г(оспо)дне тисѝ|22|цно и че|23|тири ста |24| и девето |25| на
дес[е]те |26| лито мисе|27|ца агџста |28| четврти |29| дань.

---

²² Стојановић: Похвалићь.

²³ Пуцић: ввакигѣ.

Превод

Године од рођења Христа хиљаду четиристо и деветнаесто љето, мјесеца августа четврти дан, ја, Прибисав Похвалић, послан од господина војводе Сандаља, дођох у Дубровник кнезу и властели. И све што се налази депозита у овом запису примисмо, а овакав исти лист с печатом који је господин војвода добио од Дубровника вратио сам им и зато пишем и свједочим, јер овај и онај (лист) поништих тако да се са њим никада не може ништа потраживати, а остатак овога депозита који се налази уписан у другим листовима уписа се напријед у другој књизи у два листа, године Господње, хиљаду и четиристо и деветнаесто љето, мјесеца августа четврти дан.

(II)

Пети лист

Физички опис и ранија издања

Документ је исписан на двије странице у тринаестој књизи архивске серије *Diversa Notariae*, која се чува у Државном архиву у Дубровнику²⁴ и прилично је оштећен. На првој страници недостаје већи дио од првих шест редова текста, као и доња десна ивица документа која обухвата девет редова. На другој страници недостаје највећи дио од првих пет редова. Саставни дио документа су и двије потврде о изузимању дијела депозита. Првој, која се налази на лијевој маргини прве странице, недостају почеци и завршеци већине редова. Друга потврда, која се налази на другој страници, налази се исписана у шеснаест редова испод главног текста у коме се наводи садржај депозита. Лијева и десна маргина потврде су искрзане. Упркос већим оштећењима, садржаје како главног документа, тако и обију потврда успјешно смо реконструисали слиједећи логички смисао ранијих депозитних листова који се већим дијелом подударају. Документи су до сада два пута објављивани: М. Пуцић, *Споменици српски II*, 67–69, док. 83; Љ. Стојановић, *Повеле и писма I–1*, 366–369, док. 373, 374 и 375.

---

²⁴ DAD, *Diversa Notariae* XIII, fol. 15–15ʳ.

Текст

5 <...>²⁵ Д(8)ха аминь. Ми кнезь вл<...>кмо²⁶ въ свидѣньк всак<...>
 мь²⁷ ѡписанью како прид<...>²⁸ посланькм[ь] г(оспо)д(и)на вокводе
 С<...>²⁹ |5| нкгвв<...>ране³⁰ и на име вокводе <...>³¹ |6| ѡ нашъ комѡнь
 <...>³² по<...>³³ що се ѡдръжи ѡ семь ли<...>³⁴ |7| динари дѡбровчѣхъ
 три тисѡкк и шесть десеть пер<...>³⁵ |8| котѡр(ь)сѣхъ двѣ тисѡкк
 и седамь десеть и деветь перьперь³⁶ и аспри³⁷ |9| тѡрьсѣхъ на брои
 два десети и четир(и) тисѡкк и двѣ сти и чети|10|ри десеть и седамь
 аспри и дѡкаты златѣхъ деветь тисѡки и се|11|дамь сать и два
 дѡката и сребра плика сто и два десети и двѣ литре |12| и петъ ѡначь

²⁵ Узимајући у обзир да трећи (ГПБ 5, 70–72), четврти и пети депозитни лист садрже поприлично једнаке правне одредбе које се тичу права наслеђивања и преузимања депозитне имовине и да су, очигледно, састављени по истом дипломатичком формулару, настојали смо да за сваки дио текста који недостаје дамо и приједлог његове реконструкције на основу пријашњих напријед поменутих депозитних листова и остатка сачуваног текста. Реконструисане дијелове смо навели у критичком апарату, настојећи испоштовати праксу филолога да се приликом издавања текстова не додају недостајући дијелови у само издање. Сви пријашњи депозитни листови војводе Сандаља, изузев првог (ГПБ 5, 65), садрже симболичку и вербалну инвокацију, па би и наш приједлог реконструкције за овај дио текста гласио: + **Въ име Ѣтца и Сина и Свѣтѡга.**

²⁶ Приједлог реконструисаног дијела текста: **вл<дд>ци, властеле |2| и въса ѡпкина града Дѡбровника да)кмо.**

²⁷ Приједлог реконструисаног дијела текста: **всак<ом> маломъ и |3| голѣмомъ по семь наше)мь.**

²⁸ Пети и шести депозитни лист су настали готово истовремено, тј. 28. и 29. јула 1419. У експозицији шестог депозитног листа јасно стоји да је Сандаљев посланик Прибисав Похвалић судјеловао у активностима око улагања Сандаљевог новца у депозит, па је готово сигурно да је овај Сандаљев слуга учествовао и у активностима око петог депозитног листа, те би и приједлог нашег реконструисаног дијела текста гласио: **прид(е к намъ ѡ Дѡбровникъ |4| Прибисавъ Похваликъ).**

²⁹ Приједлог реконструисаног дијела текста: **С<андала с листѡмь).**

³⁰ Приједлог реконструисаног дијела текста: **нкгвв<ѣмъ вѣровнѣмъ и од нкгвве ст>ране.**

³¹ Приједлог реконструисаног дијела текста: **реченога постави.**

³² Приједлог реконструисаног дијела текста: **ѡ.**

³³ Приједлог реконструисаног дијела текста: **по<ставъ то>.**

³⁴ Приједлог реконструисаног дијела текста: **ли<стъ и подъ ѡвѣтъ кон долѣ пише:).**

³⁵ Приједлог реконструисаног дијела текста: **пер<ьперъ и динарь).**

³⁶ Стојановић и Пуцић: **перьпера.**

³⁷ Пуцић испустио.

10 и шце два чабра сребрна а потезаю четири десеть |13| и четири
литре и двѣ ѝнче и шць два пехара с(ь) четири капци |14| а потезаю
седамъ на десете литарь и шесть ѝначь и шце³⁸ една |15| направа
конска сребрна и позлаккна а потеза два десети и |16| три литре и
деветъ ѝначь. Я подь wви ѝвѣтъ постави вьсе |17| више р(е)чено ѝ
15 покладь: да к волгань г(оспо)д(и)нь воквода Гандалъ ѝ всако |18|
врѣме самъ собwм[ь] али своими слѣгами пославь с листwм[ь] а
подь нкгwвw(м)ь |19| печтью законwм[ь] тако wнь тако нкгwвь
wстанакъ, ако би мѝ Б(о)гь |20| даль сина тада синѝ или би два или
би кданъ или колико бихъ. Ако ли |21| би сина не било а къщи била
20 или векк къ кѣри тада къ кѣремь³⁹ |22| како синѝ. Згwдило би се,
що⁴⁰ Б(о)гь не даи, тере и къ кѣри не било тьд(а) |23| кнезѝ Влкьцѝ
и кнезѝ Влкь вьсе и конь нихъ нихъ wстанкѝ |24| ако сѝ мѝшци
споли доколѣ нихъ постак и наслѣдѣк wстана(къ) |25| да сѝ волни
ѝзети или [и]мь wдъ кдномь или како имь гwдѣ да док(ь) |26|
25 Б(о)гь хwкк тере с[а]мь га воквода живь да с[а]мь волгань вѣмь
пок(ла) |27| дwмь за мoкга живота или ми када ѝзети вьсе или кои
дѣль. И |28| шць када би се згwдило ща⁴¹ Б(о)гь не даи тере кнезь
Влк(ь)ць или кн(езь) |29| Влкь а или кои нихъ wстанакъ безь
натражкак wстали (да) |30| wномѝ покладь даа кокга послѣ
30 натражкак wстане. И шць къ(да) |31| би се згwдило ща Б(о)гь
не даи тер(ь) би се нихъ натражкак прѣтрь(галь)|32| тада да се да
онѣмь кои бѝдѝ ближни по крвьви ка(ко) крвьь по(дак)⁴² |33|
а згwди се ако би ти покладь дотолѣ не билъ ѝзеть. <...>⁴³
|34| властеле и вьса wпкина град(а) Дѝбровника прим<...>⁴⁴ |35|
35 ѝ вѣрѝ и ѝ клетвѝ нашѝ како да р(е)ченомѝ воквоквод<...>⁴⁵ |36|
wвѣмь р(е)чено згwра wви покладь кои стала г(оспо)д(и)нь
<...>⁴⁶ |37| некк погинѝти ни на манк дойти ни за ик<...>|38|лю⁴⁷ сегай

³⁸ Стојановић и Пуцић: шць.

³⁹ Пуцић: керемь.

⁴⁰ Пуцић: ща.

⁴¹ Пуцић: що.

⁴² Стојановић: по(дак) ѝ племенѝ нихъ. Узимајући у обзир веома мали простор на маргини документа мало је вјероватан Стојановићев приједлог реконструкције текста.

⁴³ Приједлог реконструисаног дијела текста: И на тw ми кнезь.

⁴⁴ Приједлог реконструисаног дијела текста: прим(исмо и записасмо).

⁴⁵ Приједлог реконструисаног дијела текста: воквоквод(и Гандалю).

⁴⁶ Приједлог реконструисаног дијела текста: воквода Гандаль.

⁴⁷ Приједлог реконструисаног дијела текста: ик(днога чловѣка во)|38|лю.

[Faint, mostly illegible handwritten text in a historical script, possibly Latin or a Romance language. The text is written on aged, yellowed parchment that is heavily torn and stained. The script is dense and appears to be a formal document, possibly a notarial record or a legal contract. Some words are difficult to decipher due to the damage and fading.]

Diversa Notariae 13, fol. 15

Handwritten text in a medieval script, likely Latin or a related language, on a heavily damaged and stained parchment page. The text is arranged in several lines, with some words appearing to be in a different script or dialect. The parchment is yellowed and has significant water damage, particularly along the left and bottom edges. The text is written in a dense, cursive hand, characteristic of the late Middle Ages. The page is numbered '15' in the bottom right corner.

свѣта ни за силѣ ни за рѣчь ни за заповѣдъ ни за прошню
 ни за иждно дѣло али би нашега г<...>⁴⁹ |40| свете корѣне ѣгарьске
 40 али г(оспо)д(и)на тѣрскога али <...>ога⁵⁰ али коѣга г<...>⁵¹ |42|
 тако странѣра како <...>⁵² |43| г(оспо)д(и)нѣ вокводи Сандалю и
 <...>⁵³ |44| дати имъ р(е)чени покладаъ <...>⁵⁴ |45| тѣмъ покладаъ въи не
 мо<...>⁵⁵ на манѣ <...>⁵⁶ |46| би се реч(е)номѣ г(оспо)д(и)нѣ Сандалю
 <...>ом<...>⁵⁷ ѡдъ ни хъ съ нашѣмъ градѡмъ и съ ко|47|имъ ѡдъ наасъ
 45 кою рать али кою неприазень имати⁵⁸ ца Б(о)гъ не даи |48| а или
 за коѣ годи прѣдлъжѣ да се и за тои не море ѣдръжати или |49| не
 дати нѣ да се даа въ всакоѣ врѣме къди ѣсѣхѡте како ѣ згора |50|
 р(е)чено. И ѡщѣ хѡтѣ възда кади бѣдѣ хѡтѣтъ ѣзети више р(е)чени
 по|51|кладаъ да пошлю въи нашѣ листѣ подѣ нашѡмъ печатию кои
 50 имъ <...>⁵⁹ |52| дали исписанъ а дрѣги ѣс(тъ) ѣ насъ ѣ комѣнѣ ѣ
 тетрагѣ ис коѣга ѣ въи |53| исписанъ. Яко ли би га изѣгѣбили а ѡни
 да пошлю своѣ добре люди⁶⁰ <съ> |54| своими листѣми вѣровнѣми
 подѣ ни хъ печатѣми како ѣ наамъ |55| бити задоволено и свѣтѣ
 ѡчитѡ юрь си ѡни ѣзимлю свои покладаъ. |56| И за векю чистотѣ
 55 и вѣрованѣ р(е)чени Прибисавъ своѣю рѣкою ѣписа |57| наамъ
 ѡвакигѣ дрѣги листѣ подѣ ѣеговомъ печѣтию и ѡста |58| ѣ наасъ
 ѣ комѣнѣ. Писа се ѣ избранои вѣкницѣ в(о)гѣлюбимагѡ град(а)
 на|59|шегѡ Дѣбровника, въ лѣто рожьдства Хр(и)с(то)ва тисѣчно и
 60 и четир(и)|60|ста и деветѡ на десет[е] лѣто м(ѣ)с(е)ца люлѣа двадесети
 и ѡсми д(ь)нѣ |61| а ѣписа Рѣско логѡфетъ, Б[о]же помилѣи га.

⁴⁸ Приједлог реконструисаног дијела текста: заповѣдъ ни за прошню).

⁴⁹ Приједлог реконструисаног дијела текста: г<(оспо)д(и)на племенитога).

⁵⁰ Приједлог реконструисаног дијела текста: <заморьскога али |41| вѡсанск>ога.

⁵¹ Приједлог реконструисаног дијела текста: г<(оспо)д(и)на сегли свѣта или коѣ
врѣсте члов(ѣ)ка).

⁵² Приједлог реконструисаног дијела текста: граганина нашега. И ѡще се на то
ѡвѣтѣмо.

⁵³ Приједлог реконструисаног дијела текста: више реченемъ и ни хъ ѡстанкѣ како
се пише.

⁵⁴ Приједлог реконструисаног дијела текста: вокводи Сандалю и ѡстанкѣ ѣгѡвѣ
и да.

⁵⁵ Приједлог реконструисаног дијела текста: мо<ре> погинѣти ни).

⁵⁶ Приједлог реконструисаног дијела текста: прити. И згѡдило.

⁵⁷ Приједлог реконструисаног дијела текста: <али к>ом<ѣ>.

⁵⁸ Пуцић: наити.

⁵⁹ Приједлог реконструисаног дијела текста: смо.

⁶⁰ Пуцић: люде.

*Превод*⁶¹

+ У име Оца и Сина и Светога духа, амин. Ми, владајући кнез, властела и сва општина града Дубровника овим нашим записом дајемо на знање свакоме, маломе и великоме, да је Прибисав Похвалић, послан од господина војводе Сандаља, дошао код нас у Дубровник с његовим вјеровним листом и са његове стране и у име војводе поменутог положио у нашој комуни у депозит то што пише у овом листу и под условом који је доље наведен: динара дубровачких 3060 перпера и динара которских 2079 перпера и турских аспри укупно 24.247 и 9702 златна дуката и пликог сребра 122 литре и пет унчи и још два сребрна чабра који теже 44 литре и двије унче и још два пехара са четири поклопца који теже седамнаест литара и шест унчи и још једну сребрну и позлаћену коњску опрему која тежи двадесет и три литре и девет унчи. И под овим условом положи све напријед поменуто у депозит: да је слободан господин војвода Сандаљ у свако вријеме лично или по својим слугама које пошаље са листом а под његовим законитим печатом (подићи депозит), како он тако и његови потомци, ако му Бог подари сина, тада син, или ако буду двојица или јединац или их буде више, а ако не буде имао синова већ једну или више кћери, тада кћери (да могу подићи депозит) попут синова. Уколико би се, не дај боже, десило да не буде имао ни кћери, тада (да се дâ) све кнезу Вукцу и кнезу Вуку и њиховим мушким потомцима док год их буде било и њих буде насљеђивало њихово потомство да су слободни узети (депозит) или одједном или како хоће, а док год Бог буде хтио па сам ја војвода жив, да само ја могу располагати са тим депозитом уколико будем желио подићи све или само један дио. И још, уколико би се, не дај Боже, десило, па и кнез Вукац или кнез Вук или њихови насљедници остану без потомака да се депозит дâ онеме ко остане након (директних) насљедника. И уколико би се, не дај боже, десило па се и њихова лоза прекине, тада да се дâ онеме који буду најближи сродници како слиједи по крви и уколико би се десило да до тада депозит не буде био подигнут. И то, ми кнез, властела и сва општина града Дубровника разумјесмо и записасмо у вјеру и заклесмо се поменутом војводи Сандаљу и преко њега свима напријед наведеним, да овај депозит, који је уложио господин војвода Сандаљ, неће пропасти, а понајмање допасти неком човјеку ниједном намјером овога свијета, ни силом, ни због ријечи

---

⁶¹ Ради бољег разумијевања цјелине, преводе смо урадили укључујући и реконструисане дијелове текстова.

или заповијести, ни молбом, ни откупом нити помоћу било које радње нашег племенитог владара свете круне угарске или турског владара или прекоморског или босанског или којјега год владара или човјека овога свијета, како странца тако и нашег грађанина. И још једном обећавамо господину војводи Сандаљу и напријед поменути и њиховом потомству да ћемо, како и пише, дати наведени депозит и војводи Сандаљу и његовим потомцима и да им депозит неће пропасти или неком припасти. Уколико би се, не дај боже, догодило да поменути војвода Сандаљ или неко од напријед поменутих зарати са нашим градом или буде имао какав сукоб с неким од нас (наших грађана) или некакве дугове (према нашим грађанима) да се и због тога не може задржати или не дати, него да се да у свако вријеме када буду зажељели како је и горе наведено. И још, сваки пут кад буду хтјели да подигну напријед поменути депозит, да пошаљу овај наш написан лист са нашим печатом који смо им дали, док је други остао код нас у комуни у књизи из кога је овај лист исписан. Уколико би га изгубили, нека онда пошаљу своје добре људе са својим вјеровним листовима са својим печатима, тако да будемо задовољни и да буде свијету очито да они подижу свој депозит. И ради још веће поузданости и увјерљивости наведени Прибисав својом руком исписа нам овакав други лист са његовим печатом и он остаде код нас у комуни. Писа се у изабраној вијећници од Бога вољеног нашег града Дубровника, године од рођења Христа хиљаду и четиристо и деветнаесто љето, мјесеца јула двадесет и осми дан, а уписа Руско логотет, Боже, помилуј га.

(б)

Потврда Групка Добричевића

Текст

+ Въ име божие аминь. <...>ждьства⁶² Христова .ѿ. и .ѿ. и .ѿ.
и .ѿ. лѣто м(ѣ)с(е)ца генвара⁶³ .д. д(ь)нь |2| га Грѿпко <...>бриѿевиѿ
<...>лѿга⁶⁴ воеводе Сандала неговимь посланиемь и ш неговими⁶⁵
<...>⁶⁶ неговомь⁶⁷ печатю придохъ ѿ Дѿбровьникъ кнезѿ и властеломь

---

⁶² Приједлог реконструисаног дијела текста: Лита <ро>ждьства.

⁶³ Пуцић: гкнвара.

⁶⁴ Приједлог реконструисаног дијела текста: <До>бриѿевиѿ<ь с>лѿга; Стојановић и Пуцић: Добричевиѿ.

⁶⁵ Стојановић и Пуцић: неговими.

⁶⁶ Приједлог реконструисаног дијела текста: листьми |3| подь.

⁶⁷ Стојановић и Пуцић: неговомь.

5 и ђзехъ и прим⟨...⟩⁶⁸ |4| рѡке све аспре тѡрѡске кое се ѡдрѡже ѡ семъ записѡ конъ мога писаниа и за то |5| мовмъ рѡкомъ ѡписахъ да е вѣровано и принесохъ кнезѡ и властелемъ за те ⟨...⟩ъ⁶⁹ ѡдтворень (!) подъ печатию воеводиномъ како воевода прима теи аспре.

Превод

+ У име божје, амин. Године рођења Христа 1423. љето, мјесеца јануара четврти дан, ја, Групо Добричевић, слуга војводе Сандаља, послан од њега и с његовим листовима с његовим печатима дођох у Дубровник кнезу и властели и узех и примих на руке све турске аспре које се налазе у овом тексту поред мога записа и зато мојом руком уписах да је сигурно (увјерљивије) и донесох кнезу и властели за те аспре лист отворен с војводиним печатом да војвода узима те аспре.

(в)

Потврда Сандаљевих посланика

Текст

+ Въ име Б(о)жие амин(ъ). Лѣта рожд[ъс]тва Хр(и)ст(о)ва .ѿ. и .ѡ. и .к. |2| и третик ликто⁷⁰ м(ѣ)с(е)ца⁷¹ фервар(а) .ѡ. данъ |3| ми старць Дмитаръ и Радона Припчиѣ и Браганъ дикакъ |4| посланикъмъ г(оспо)д(и)на воеводе Сандаља ѡписасмо дошдъ⁷² |5| ѡ Дѡбровникъ како ꙗ прѡво насъ ѡзевъ Прибисавъ Похва|б|лиѣ въ сегаи листа поклада два чабра сребарна⁷³ а потезаю |7| четир(и) дес[е]ти и четири литръ⁷⁴ и .б. ѡнче ѡщъ два пе⟨хара⟩ |8| с четири капцами а потезаю .ѡ. литар(ъ) и .б. ѡнчъ⁷⁵ |9| ми више речени пришдъ⁷⁶ ѡзесмо съда

---

⁶⁸ Приједлог реконструисаног дијела текста: прим⟨ихъ ѡ⟩.

⁶⁹ Приједлог реконструисаног дијела текста: ⟨аспре |б| лист⟩ъ.

⁷⁰ Пуцић: лито.

⁷¹ Пуцић: мисеца.

⁷² Стојановић и Пуцић: дошадъ.

⁷³ Стојановић: сребрна.

⁷⁴ Пуцић: литре.

⁷⁵ Пуцић: ѡначъ.

⁷⁶ Пуцић: пришадъ.

- 10 динарь кот[о]рьсцѣхъ|10| двик⁷⁷ тисѣк⁷⁸ и седамь съть⁷⁹ и деветь
пер(ь)пер(ь) и <кди>8|11| трапъ коньск8 срьверн8 позлаѣкн8 а потеза
.к. и .г. литре |12| и .ѿ. ѿнъчъ. И зато више речени листъ ѿдписасмо
|13| а за встанькъ поклада напрѣд а 8 семь тетраг8 и съ
<w>ста|14|нкомъ поклада цю се ѿдръжи 8 дрѿгомъ листѿ напрѣдъ
|15| 8 семь тетраг8 звисмо. И га Браганъ моишмъ рѿкомъ запи|16|сахъ
15 и свѣдокѿю.

Превод

+ У име божје, амин. Године од рођења Христа 1423. љето, мјесеца фебруара 17. дан, ми, старац Дмитар и Радоња Припчић и Брајан дијак, послани од господина војводе Сандаља уписасмо да смо дошли у Дубровник и како је прије нас Прибисав Похвалић подигао од депозита у овом листу два сребрна чабра тежине 44 литре и двије унче и још два пехара с четири поклопца тежине 17 литара и шест унчи. Ми, напријед поменути, подигосмо сада 2709 перпера динара которских и једну коњску опрему сребрну и позлаћену тежине 23 литре и девет унчи. И зато напријед поменути лист поништисмо, а остатак депозита (уписаног) напријед у овој књизи са остатком депозита што се напријед налази у другом листу у овој књизи, спојисмо. И ја, Брајан, мојом руком записах и свједочим.

(III)

Шести лист

Физички опис и ранија издања

Шести лист депозита војводе Сандаља и припадајућа потврда Прибисава Похвалића налазе се исписани на једној страници тринаестог тома архивске серије *Diversa Notariae*, која се чува у Државном архиву у Дубровнику.⁸⁰ Документ је доста оштећен. Дјелимично је искрзана десна маргина на којој се налази садржај депозита, што не утиче на разумијевање самог текста чији смо садржај, у дијеловима који недостају, успјешно реконструисали. То, међутим, не важи и за потврду Прибисава Похвалића

⁷⁷ Пуцић: **двѣ**.

⁷⁸ Пуцић: **тисѣкк**.

⁷⁹ Пуцић: **сатъ**.

⁸⁰ DAD, *Diversa Notariae* XIII, fol. 14.

којој, по слободној процјени, недостаје око половина садржаја, због чега смо и њен садржај успјели само дјелимично реконструисати. Документ је до сада два пута објављен: М. Пуцић, *Споменици српски* II, 66–67, док. 82; Љ. Стојановић, *Повеље и писма* I–1, 365–366, док. 371 и 372.

Текст

+ Вѣ имѣ ѿтца и Сина и Светѡга Д(8)ха аминь. Ми кнезь
 владѣши, власт(еле) |2| и вѣса ѡпкина град(а) Дѣровника дакмо
 вѣ свидѣнькѣ вѣскомѣ ма(ло) |3| мѣ и голѣмомѣ по семѣ нашемѣ
 пис(а)нию како приде к намѣ ѣ Дѣро(вѣ) |4| никѣ Прибисавѣ
 5 Похваликѣ посланькѣм[ь] г(оспо)д(и)на вокводе Гандалга ѡдѣ
 |6| нѣгѡвѣ стране и на имѣ вокводино постави ѣ нашѣ комѣ(нѣ) ѣ
 по |7| кладѣ: двѣ тисѣки дѣкати златѣхѣ и ѡще кѣнѣ икони(цѣ)
 златѣ |8| а потеза кѣнѣ литрѣ и кѣдан [н]а десете ѣначѣ сѣ ѡбразѡмѣ
 прѣчист(ѣ) |9| Г(о)сп(о)гѣ и сѣ мнозѣми инѣми ѡбрази и сѣ седамѣ
 10 баласѣ и шест(ь) |10| баласиновѣ и сѣ деветѣ жмиральдовѣ и сѣ
 двадесети и шестѣ зрѣ(нѣ) |11| бисера да тои вѣсе стои ѣ покладѣ ѣ
 нашѣ комѣ(нѣ). И вѣзда када би хѡ |12| тѣль г(оспо)д(и)нѣ воквода
 више писани покладѣ ѣзети да кѣ волганѣ за |13| своѣга живота а
 да мѣ се не мѡже ѣдрѣжати или не дати како |14| но и дрѣги нѣговѣ
 15 покладѣ кои кѣ ѣ наасѣ ѣ комѣ(нѣ) посталкѣнѣ⁸¹ |15| и записанѣ ѣ данашни
 д(а)нѣ ѣ дрѣгѡм[ь] листѣ нашемѣ. Ако ли би се (кѡмѣ) |16| згодѡмѣ
 згодило г(оспо)д(и)нѣ вокводи Гандалю по себѣ више р(ече)ни
 пок(ладѣ) |17| ѡставити да га кѣ волна ѣзети г(о)сп(о)гѣ Юла кѣци
 почте(нога) |18| поменѣтъга кнеза Лазара. А ми р(е)чени кнезь и
 20 властеле и ѡпкина |19| град(а) Дѣровника вѣ дѣшѣ и вѣрѣ нашѣ
 ѡбѣтѣкѣмо дати више |20| р(е)чени покладѣ када хѡтѣти бѣдѣ ѣзети
 више р(е)чени г(оспо)д(и)нѣ вок(вода) |21| Гандалѣ али по нѣмѣ какѡ
 згора пише г(о)сп(о)гѣ Юла. И за в(екю) |22| чистотѣ и вѣрованькѣ
 Прибисавѣ р(е)чени своѣю рѣкою ѣп(иса) намѣ |23| ѡби листѣ и ѡста
 25 ѣ наасѣ ѣ комѣ(нѣ) подѣ нѣговѡмѣ п(ечѣ)тию. Писа се |24| ѣ избранои
 вѣкницѣ град(а) нашега Дѣровника вѣ (лѣто) рождѣства |25|
 Хр(и)ст(о)ва тисѣцино и четири ста и деветѡ на де(сете) лѣто
 м(ѣ)с(е)ца |26| люта двадесети и девети данѣ а ѣписа Рѣск(о)
 логѡфетѣ, Боже |27| помилѣи га.

⁸¹ Пуцић: поставлѣнѣ.

+

Р... **М**... **Д**... **С**... **В**... **К**... **Л**... **М**... **Н**... **О**... **П**... **Р**... **С**... **Т**... **У**... **Ф**... **Х**... **Ц**... **Ч**... **Ш**... **Щ**... **Ъ**... **Ы**... **Ь**... **Э**... **Ю**... **Я**...

... **С**... **В**... **К**... **Л**... **М**... **Н**... **О**... **П**... **Р**... **С**... **Т**... **У**... **Ф**... **Х**... **Ц**... **Ч**... **Ш**... **Щ**... **Ъ**... **Ы**... **Ь**... **Э**... **Ю**... **Я**...

Diversa Notariae 13, fol. 14

Превод

+ У име Оца и Сина и Светог духа, амин. Ми, владајући кнез, властела и сва општина града Дубровника овим нашим записом дајемо на знање свакоме, маломе и великоме, како је дошао код нас у Дубровник Прибисав Похвалић послан од господина војводе Сандаља, и с његове стране и у име војводино положио у нашој комуни у депозит: двије хиљаде златних дуката, и једну златну иконицу која тежи једну литру и једанаест унчи са обличјем пречисте Госпође и са многим осталим ликовима и са седам рубина и са шест малих рубина и са девет смарагда и са двадесет и шест зрна бисера, да то све стоји као депозит у нашој комуни. И када би то хтио, нека је господин војвода за свога живота увијек слободан да подигне напријед поменути депозит и да му се не може задржати или не дати попут његовог другог депозита који је у нашој комуни положен и записан на данашњи дан у нашем другом листу. Уколико би се неким случајем догодило да напријед поменути депозит преостане и након господина војводе Сандаља – да га је слободна узети госпођа Јела, кћер поштоване успомене кнеза Лазара. А ми, поменути кнез и властела и општина града Дубровника, кунемо се душом и вјером нашом да ћемо дати напријед поменути депозит када га буду хтјели узети напријед поменути господин војвода Сандаљ или госпођа Јела послје њега, како је горе и наведено. И за већу чистоту и вјеровање поменути Прибисав својом руком исписа нам овај лист и оста у нашој комуни са његовим <печатом. Писа се> у изабраној вијећници нашег града Дубровника <године од рођења> Христа хиљаду и четиристо и <деветнаесто љето, мјесеца> јула двадесет и девети дан, а уписа Руско логотет, Боже, помилуј га.

(Г)
Потврда Прибисава Похвалића
Текст

5 <...>⁸² Божие амень. Месеца лѣла двадесети и дрѣги дань, <...>
ова⁸³ тисѣчно⁸⁴ и четири ста и двадесето ли<...>валићъ⁸⁵ посланиемъ
г(оспо)д(и)на ми воєводе <...>зѣ⁸⁶ и властелемъ и нимъ < ... |5| ... > швъ
више речени записъ ре<...|6|...>ъ а шви да се има изврѣ<и ...|7|...>а ѣ
дрѣги листъ как<о ... |8| ... >гѣ и мии Прибисавъ <... |9| ... > први листъ
по<... |10| ... > писано на в<... |11| ... р>ѣскомъ⁸⁷ ѡдпи<...>.

Превод

У име божје, амин. Мјесеца јула, двадесет и други дан, године од рођења Христа хиљаду и четиристо и двадесето љето, ја Прибисав Похвалић послан од господина ми војводе Сандаља дођох у Дубровник кнезу и властели и њима <...> овај напријед поменути запис <...> а ово да се препише <...> у други лист како <...> и ми Прибисаву <...> први лист <...> писано на <...> руком <...>.

Дипломатичке особености

Четврти, пети и шести депозитни лист се по својој дипломатичкој структури нимало не разликују од прва три која смо приредили у претходном броју овог часописа, те све оцјене које смо тамо изнијели важе и за ове документе које сада објављујемо.⁸⁸ Сва три документа састављена су по једноставном дипломатичком формулару који се састоји од инвокације, интитулације, промулгације, експозиције, диспозиције

---

⁸² Приједлог реконструисаног дијела текста: <Ва им>е.

⁸³ Приједлог реконструисаног дијела текста: <лита рождѣства |2| Христ>ова.

⁸⁴ Стојановић и Пуцић: тисѣчно.

⁸⁵ Приједлог реконструисаног дијела текста: ли<то ѣ Прибисавъ |3| Пох>валићъ.

⁸⁶ Приједлог реконструисаног дијела текста: <Сандаља доидохъ |4| ѣ Дѣбровникъ кне>зѣ.

⁸⁷ Стојановић и Пуцић: рѣскомъ.

⁸⁸ П. Драгичевић, *Први, други и трећи лист депозита војводе Сандаља са припадајућим потврдама*, ГПБ 5 (2012) 63–80. У првој напомени истога рада дали смо и упуту на основну литературу која детаљније разматра проблематику око свих Сандаљевих депозита.

и датума. У овом раду смо направили и једну ситну измјену која се односи на хронологију издавања ових листова. Наиме, документ који је Љубомир Стојановић у својој збирци насловио као пети депозитни лист⁸⁹ ми смо овдје издали као шести депозитни лист. Разлог за то пронађен је у хронолошком слиједу настанка тих истих исправа. Документ који је Љ. Стојановић издао као шести депозитни лист и који је датиран 28. јула настао је прије Стојановићевог петог листа, који је датиран 29. јула 1419. У овом посљедњем наведеном документу, у одјељку у којем се гарантује неповредивост Сандаљеве имовине, чак и стоји информација да се његов депозит не може задржати или не дати попут његовог другог депозита који је у (...) комуни положен и записан на данашњи дан у (...) другом листу. Очигледно је да су се у Дубровнику истовремено утаначивали правни детаљи око улагања оба Сандаљева депозита, а да су детаљи око израде посљедњег усаглашени сутрадан када је и датиран 29. јула. Иако ова хронолошка измјена у принципу ништа битно не мијења у погледу познатих историјских чињеница, сматрамо умјесним да је на овом мјесту поменемо. Разлог због чега је Љ. Стојановић замијенио мјеста овим документима вјероватно лежи у чињеници да је Руско Христофоровић, сачињавајући записник, прво у тринаестој књизи серије *Diversa Notarie* записао документ издат 29. јула, а потом документ који је издат 28. јула. Стојановић је очигледно поштовао тај редослијед. Разлог зашто је Сандаљева имовина подијељена на два депозита, умјесто да је сва уложена у један, лежи у чињеници да је војвода хтио да материјално обезбиједи своју супругу Јелену у случају своје смрти. У депозиту од 29. јула изричито се спомиње да само Јелена у случају Сандаљеве смрти може подићи дукате и златну икону, за разлику од претходног депозита у којем је детаљно одређено који члан породице Косача има право подићи депозит и у ком износу.⁹⁰

Важнији термини

У претходним бројевима *Грађе о прошлости Босне* већ су објашњени појмови: **литра** и **унча** (ГПБ 1, према регистру), те термин **плико сребро** (ГПБ 5, 78).

---

⁸⁹ Љ. Стојановић, *Повеље и тисма* I–1, 365–366.

⁹⁰ Е. Куртовић, *Јелена Хранић у банкарским пословањима у Дубровнику и Котору*, Зборник за историју БиХ 5 (2008) 90–92.

Просопографски подаци

У претходним бројевима *Грађе о прошлости Босне* већ су објашњене личности: **Прибисав Похвалић (Похвалица)** (ГПБ 4, према регистру), **кнез Вукац, кнез Вук и госпођа Јела (Јелена)** (ГПБ 5, 78–79).

Дмитар крстјанин, 46 (страна), 5 (ред у издању) – припадник цркве босанске, који је за Сандаља Хранића обављао различите дипломатске послове.

Литература: Р. Ћошковић, *Црква босанска у XV stoljeću*, Сарајево 2005. (према регистру); Е. Куртовић, *Veliki vojvoda bosanski Sandalj Hranić Kosača*, Сарајево 2009. (према регистру).

Групко Добричевић, 55, 2 – један од најважнијих гласника војводе Сандаља. У историјским изворима се јавља у периоду од 1420. до 1451. године, када је за босанског војводу обављао различите врсте дипломатских и приватно-правних послова. Есад Куртовић допушта могућност да се Групко у изворима јавља још од 1412. године, када је поводом једне дипломатске мисије заступао Сандаља у Венецији.

Литература: А. Бабић, *Diplomatska služba u srednjovjekovnoj Bosni, Iz istorije srednjovjekovne Bosne*, Сарајево 1972, 153–154; Р. Живковић, *Utjecaj primorskih gradova na ekonomsko-socijalne promjene u bosanskom društvu u 14. i 15. stoljeću (Pojava građanske klase i novog plemstva)*, Тузла 1986, 120–125; Е. Куртовић, *Veliki vojvoda bosanski Sandalj Hranić Kosača*, 383–385.

Старац Дмитар, 56, 3 – вјероватно је опет у питању Дмитар крстјанин.

Литература: видјети Дмитра крстјанина.

Радоња Припчић, 56, 3 – Сандаљев посланик. Потиче из хумске властеоске породице Мрђеновић која је била у вазалском односу према војводи Сандаљу. Чланови ове породице се од XV вијека у изворима називају и Припчићи, по Припцу који се сматра њиховим родоначелником. Обављао је за војводу Сандаља различите послове.

Извори и литература: Љ. Стојановић, *Повеље и писма I–1*, 369, 371, 373, 388; М. Динић, *Хумско-требињска властела*, Из српске историје средњег века, Београд 2003, 373–374; Е. Куртовић, *Veliki vojvoda bosanski Sandalj Hranić Kosača*, 238, 243, 445.

Брајан дијак, 56, 3; 57, 14 – писар и посланик војводе Сандаља. У доступним изворима помиње се само током 1423. и 1424. године.

Извори и литература: Љ. Стојановић, *Повеље и писма* I–1, 369, 371, 374, 388, 389; Е. Kurtović, *Veliki vojvoda bosanski Sandalj Hranić Kosača*, 243, 379, 447.

Pavle Dragičević

Université de Banja Luka
Faculté de Philosophie
Département d’Histoire

**QUATRIEME, CINQUIEME ET SIXIEME FEUILLES
D’ENREGISTREMENT DE DEPOTS DU VOÏVODE SANDALJ
AVEC ATTESTATIONS [DE RETRAIT] CORRESPONDANTES**

Feuilles d’enregistrement [de dépôt]:	Attestations [de retraits]:
(I) 1419, janvier 29	(a) 1419, août 4
(II) 1419, juillet 28	(b) 1423, janvier 4 et (v) février 17
(III) 1419, juillet 29	(g) 1420, juillet 22

Résumé

Ce travail s’intéresse à trois documents ayant pour contenu principal un inventaire des biens et valeurs qui entraient dans la composition de trois dépôts confiés à Dubrovnik. S’y ajoutent les dispositions précisant qui, et sous quelles conditions, a le droit de retirer, après le décès de Sandalj, l’argent et les objets déposés. Ces trois documents renferment également les attestations des émissaires de Sandalj, qui, à plusieurs reprises, ont retiré une partie des biens et valeurs déposées, en fonction des besoins de leur propriétaire. Outre une reproduction des textes, en ancien serbe, de chaque document avec leur traduction en serbe moderne, ce travail propose plusieurs chapitres consacrés à une explication détaillée de leurs particularités diplomatiques et de l’identité des personnages mentionnés.

Mots-clés: Sandalj, Hranić, Bosnie, Dubrovnik, XVème siècle, dépôt.